

Inleiding bij het artikel van *Porphyrios*

Het werk van D. Porphyrios blijkt sinds de publicatie van zijn *'Aantekeningen bij een methode'* in O6 niet onopgemerkt te zijn gebleven. Het leek de redactie daarom nuttig nogmaals aandacht aan zijn werk te besteden. Onderstaande tekst is gekozen, omdat ze gebruikt is in het werkcollege *'Architectuurkritiek'*, gegeven aan de afdeling Bouwkunde in Delft, waarvan een aantal resultaten in dit nummer te vinden zijn. De lezer wordt hier uitgenodigd rechtstreeks van het materiaal kennis te nemen, opdat men zich een eigen oordeel zou kunnen vormen omtrent de kwaliteit van interpretaties van Porphyrios' werk die men zoal aantreft. Wellicht ten overvloede kan in dit verband worden opgemerkt, dat we hier te maken hebben met een architectuur-theoretische tekst, geen programma van een 'andere' architectuur. Theorievorming is mogelijk functioneel voor de ontwerp-praktijk, maar kan daar niet tot worden gereduceerd. Een tweede reden om juist onderstaande tekst in dit nummer op te nemen is het aangekondigde bezoek van Porphyrios, eind mei, aan de Delftse Bouwkunde-afdeling.

'De ordenende sensibele van heterotopia' heeft zowel een programmatische als een empirisch karakter: het begrippen-kader waarmee het werk van Aalto volgens Porphyrios zou moeten worden geanalyseerd wordt uiteengezet en beargumenteerd, terwijl tegelijkertijd een concrete analyse van het plan- en beeldmateriaal wordt gepresenteerd. De afbeeldingen bij de tekst zijn dus beslist niet van ondergeschikt belang.

Porphyrios steunt in z'n analyse sterk op het werk van M. Foucault, met name op diens bekende boek *'De woorden en de dingen'*, waaraan hij term als *'homotopia'*, *'heterotopia'*, *'discriminatio'* en *'convenientia'* ont-

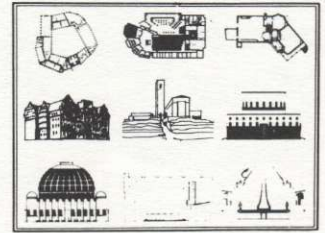
leent. Met behulp van deze terminologie lijkt Porphyrios in staat de eigenzinnigheid van het werk van Aalto te kunnen omschrijven, die eigenaardige zin voor orde die in zijn architectuur werkzaam lijkt te zijn en die verklaart waarom Aalto's architectuur op die manier een - althans binnen een modernistische conceptie - 'raadselachtige wanorde' zou vertonen. Volgens Porphyrios analyse is er echter geenszins sprake van een 'wanorde', maar integendeel van een specifieke rationaliteit, die hij middels drie ingangen op het spoor komt:

1. *'planimetrische en sectionele syntaxis'* (de organisatie van plattegrond en doorsnede);
2. *'de classificatie van het programma'* (de taxonomie van functies);
3. *'de taxonomie van zinnelijke representatie'* (de organisatie van de iconografische thema's).

Door het materiaal via deze drie ingangen te analyseren blijkt Porphyrios in staat zich te onttrekken aan traditionele architectuur-historische concepties, die zijns inziens een adequate verklaring in de weg staan. In dergelijke concepten figureert, in velerlei varianten, een 'inhoud', 'oorsprong' of 'essentie' van architectuur, iets dat het materiaal van buitenaf determineert, bijvoorbeeld de persoonlijkheid van de scheppende architect, de cultuur of de tijdsgeest. Porphyrios richt zich op de architectonische problematiek die in het concrete materiaal aanwezig zou zijn, zodat onderstaand artikel is te zien als een uitwerking van zijn *'Aantekeningen bij een methode'* uiteenzette. (Red.)

Demetri Porphyrios

SOURCES OF
MODERN ECLECTICISM

ACADEMY EDITIONS-ST. MARTIN'S PRESS